Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego
w Oleszycach

ul. Zielona 1, 37-630 Oleszyce
tel.16 631 50 55, e-mail: zs@eoleszyce.pl, www.zsckroleszyce.pl

Zarządzenie nr 19/2023

Dyrektora Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach
z dnia 14 lipca 2023 r.

w sprawie wyznaczenia pracowników do udzielania pierwszej pomocy, wykonywania czynności w zakresie ochrony przeciwpożarowej, obsługi apteczek oraz wprowadzenia Instrukcji bezpieczeństwa bhp oraz procedur postępowania w przypadku konieczności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniom Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach

Działając na podstawie art. 209^1§ 1 i art. 237^4 §2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (t.j.Dz.U.2022.1510 ze zm.) zarządzam, co następuje:

§ 1.

1. Wyznaczam pracowników do: udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, obsługi apteczek oraz wykonywania czynności w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji pracowników, zgodnie z przepisami ochrony przeciwpożarowej.
2. Wykaz pracowników, o którym mowa w ust. 1 **stanowi załącznik nr 1** do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

1. Wprowadzam Instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach.
2. Wykaz instrukcji wraz z Instrukcjami BHP stanowi **załącznik nr 2** do niniejszego zarządzenia.

§ 3.

1. Wprowadzam Procedury postępowania w przypadku konieczności udzielania pomocy przedmedycznej uczniom Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach.
2. Procedury, o których mowa w §3 ust. 1 stanowi **załącznik nr 3** do niniejszego zarządzenia.

§ 4.

Nadzór nad realizacją niniejszego zarządzenia powierza się dyrektorowi Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach.

§ 5.

Traci moc Zarządzenie Nr 1A/2009 Dyrektora Zespołu Szkół w Oleszycach z dnia 15 stycznia 2009 roku.

§ 6.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Zespół Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
w Oleszycach
ul. Zielona 1, 37-630 Oleszyce
NIP: 793-12-68-079 R: 651498616
tel. 016 631 50 55

Dyrektor
dr Maria Baran

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego
w Oleszycach

ul. Zielona 1, 37-630 Oleszyce
tel.16 631 50 55, e-mail: zs@eoleszyce.pl, www.zsckroleszyce.pl

Załącznik nr 1
do Zarządzenie Nr 19/2023
z dnia 14 lipca 2023 r.

Wykaz wyznaczonych pracowników do:
udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
obsługi apteczek oraz wykonywania czynności w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji pracowników,
zgodnie z przepisami ochrony przeciwpożarowej.

1. Do udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej wyznaczam:
   1) Panią Annę Kubrak - nauczyciel Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach,
   2) higienistkę szkolną.

2. Do obsługi apteczek pierwszej pomocy wyznaczam nauczycieli i pracowników szkoły, zgodnie z wykazem zamieszczonym na poszczególnych apteczkach.

3. Kierownika gospodarczego Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach wyznaczam do wykonywania czynności w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji pracowników, zgodnie z przepisami ochrony przeciwpożarowej.

Zespół Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
w Oleszycach
ul. Zielona 1, 37-630 Oleszyce
NIP: 793-12-68-079 R: 651498616
tel. 016 631 50 55

Dyrektor
dr Maria Baran

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego
w Oleszycach

ul. Zielona 1, 37-630 Oleszyce
tel.16 631 50 55, e-mail: zs@eoleszyce.pl, www.zsckroleszyce.pl

Załącznik nr 2
do Zarządzenie Nr 19/2023
z dnia 14 lipca 2023 r.

Wykaz wprowadzonych *Instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach*

1. Instrukcja ogólna BHP w szkołach i placówkach publicznych.
2. Instrukcja bezpieczeństwa dla opiekuna szkolnej wycieczki autokarowej.
3. Instrukcja BHP obowiązująca wszystkich pracowników.
4. Instrukcja BHP przy obsłudze sekretariatu.
5. Instrukcja BHP dla osoby zatrudnionej na stanowisku robotnika do prac lekkich.
6. Instrukcja BHP dla pracowników myjących okna w budynkach piętrowych, na wysokości pow. 3 m.
7. Instrukcja BHP przy pracach na drabinie.
8. Instrukcja BHP dla kierowcy pojazdu samochodowego.
9. Instrukcja BHP na stanowisku palacza w kotłach wodnych i parowych c.o..
10. Instrukcja BHP zasad bezpieczeństwa eksploatacji urządzeń i instalacji elektrycznych.
11. Instrukcja BHP przy obsłudze spalinowej kosiarki do trawy.
12. Instrukcja BHP dla osób odpowiedzialnych za zimowe utrzymanie obiektów.

Zespół Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
w Oleszycach
ul. Zielona 1, 37-630 Oleszyce
NIP: 793-12-68-079 R: 651498616
tel. 016 631 50 55

Dyrektor
dr Maria Baran

INSTRUKCJA OGÓLNA BHP
W SZKOŁACH I PLACÓWKACH PUBLICZNYCH

I. UWAGI OGÓLNE

1. Szkoła jest zobowiązana do zapewnienia uczniom oraz pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i nauki w czasie ich pobytu na jej terenie, jak również podczas zajęć obowiązkowych i nieobowiązkowych, organizowanych przez szkołę poza jej terenem.
2. Szkoła jest zobowiązana do organizowania dla pracowników szkoły różnych form szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, zapoznawania ich na bieżąco z nowymi przepisami, instrukcjami i wytycznymi w tym zakresie oraz do sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem tych przepisów przez osoby prowadzące zajęcia z uczniami.
3. Rozkład zajęć dydaktyczno-wychowawczych uczniów powinien być ustalany z uwzględnieniem:
   - równomiernego rozłożenia zajęć w poszczególnych dniach tygodnia,
   - różnorodności zajęć w każdym dniu,
   - nie łączenia w kilkugodzinne jednostki lekcyjne zajęć z tego samego przedmiotu, z wyjątkiem przedmiotów, których program tego wymaga.

II. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OBIEKTÓW SZKOLNYCH

1. Budynki szkoły oraz przynależne do nich tereny i urządzenia powinny odpowiadać ogólnym warunkom bezpieczeństwa i higieny pracy oraz posiadać urządzenia przeciwpożarowe - zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie.
2. Teren szkoły powinien być właściwie oświetlony i ogrodzony, a dziedziniec posiadać równą nawierzchnię i ścieki do odprowadzania wody deszczowej.
3. Otwory kanalizacyjne, studzienki i inne zagłębienia na terenie szkoły powinny być zakryte lub trwale zabezpieczone w inny sposób.
4. Szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren szkoły powinny posiadać zabezpieczenia uniemożliwiające wyjście bezpośrednio na jezdnię i w miarę możliwości powinny wychodzić na ulicę o najmniejszym natężeniu ruchu.
5. Urządzenia sanitarne w pomieszczeniach lub wolno stojące powinny znajdować się w stanie pełnej sprawności technicznej i być utrzymane w stałej czystości.
6. Pomieszczenia szkolne powinny posiadać zgodnie z obowiązującymi normami właściwe oświetlenie, wentylację, ogrzewanie oraz powierzchnię użytkową.
7. Stołki uczniowskie, krzesła i inny sprzęt szkolny powinny być dostosowane do wzrostu uczniów i rodzaju pracy.
8. Kuchnie i jadalnie powinny być utrzymane w czystości, a ich wyposażenie we właściwym stanie technicznym zapewniającym bezpieczne używanie.
9. Gorące posiłki mogą być spożywane w szkołach wyłącznie w jadalniach (stołówkach) lub innych pomieszczeniach wydzielonych na ten cel.
10. W przypadku braku sieci wodociągowej szkoła powinna posiadać inne należycie zabezpieczone źródło zaopatrzenia w wodę zdatną do picia, badaną okresowo zgodnie z odrębnymi przepisami.
11. Klatki schodowe powinny posiadać poręcze odpowiednio zabezpieczone przed zsuwaniem się po nich uczniów.
12. Stopnie schodów powinny być równe i szorstkie.
13. Poręcze i balustrady przy biegach i spocznikach powinny spełniać wymagania określone w przepisach budowlanych, a otwarta przestrzeń między biegami schodów powinna być zabezpieczona siatką lub w inny sposób.
14. Miejsca pracy oraz pomieszczenia, do których wzbroniony jest dostęp osobom niezatrudnionym lub uczniom, (urządzenia energetyczne), powinny być odpowiednio oznakowane i zabezpieczone przed swobodnym dostępem osób nieupoważnionych.
15. Pomieszczenia, w których odbywają się zajęcia szkolne, powinny być wietrzone w czasie każdej przerwy, a w razie potrzeby także w czasie zajęć.
16. W salach lekcyjnych powinna być zapewniona temperatura co najmniej +15°C. W przypadku niemożności zapewnienia w salach lekcyjnych określonej temperatury, dyrektor szkoły powinien zawiesić zajęcia szkolne po powiadomieniu organu prowadzącego szkołę.
17. Szkoła może również za zgodą organu prowadzącego zawiesić zajęcia szkolne:
    - jeżeli temperatura zewnętrzna mierzona o godz. 21 w dwóch kolejnych dniach poprzedzających zawieszenie wynosi minus 15°C lub jest niższa.
    - w przypadku wystąpienia na danym terenie klęsk żywiołowych, epidemii lub innych zdarzeń zagrażających zdrowiu uczniów.
18. Jeżeli miejsce, w którym mają być prowadzone zajęcia lub stan znajdujących się w nim urządzeń technicznych może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów, nauczyciel jest obowiązany nie dopuścić do zajęć lub przerwać je wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia.
19. W pomieszczeniach szkolnych a w szczególności w gabinecie lekarskim, pokoju nauczycielskim, laboratoriach, pracowniach oraz pokoju nauczycieli wychowania fizycznego, u kierownika internatu (bursy) oraz kuchni, powinny znajdować się apteczki wyposażone w niezbędne środki do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach jej udzielania.
20. Stropy pomieszczeń magazynowych, biblioteki itp. nie mogą być obciążone ponad dopuszczalne normy. W każdym takim pomieszczeniu powinny być umieszczone napisy o dopuszczalnym obciążeniu stropu.
21. Jeżeli pozwalają na to warunki atmosferyczne, uczniowie powinni przebywać w czasie przerw między lekcyjnych na świeżym powietrzu pod nadzorem nauczycielskim.
22. Uczniom przebywającym w czasie przerw w budynku szkolnym należy zapewnić odpowiedni nadzór nauczycieli.

UWAGA

Pkt. 21 i 22 nie stosuje się w szkołach policealnych i pomaturalnych.

23.Udział uczniów w pracach na rzecz szkoły i środowiska może mieć miejsce po zaopatrzeniu ich w odpowiednie urządzenia i sprzęt oraz zapewnieniu właściwej opieki i bezpiecznych warunków pracy.

III. WYPADKI W SZKOŁACH

1. Uczniowie oraz pracownicy szkoły są obowiązani do zawiadomienia dyrektora szkoły, pracownika służby bhp oraz społecznego inspektora pracy o wypadku jaki zdarzył się na terenie szkoły lub podczas zajęć organizowanych przez szkołę poza jej terenem.
2. Nauczyciel, wychowawca, lub inny pracownik szkoły, który zauważył lub dowiedział się o wypadku jest obowiązany udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi i zawiadomić natychmiast o wypadku lekarza. pielęgniarkę, pracownika służby bhp oraz społecznego inspektora pracy.
3. Dyrektor szkoły jest obowiązany:
   - zabezpieczyć miejsce wypadku do czasu ustalenia okoliczności przyczyn wypadku,
   - powołać zespół powypadkowy, którego zadaniem jest przeprowadzenie postępowania powypadkowego i sporządzenie dokumentacji wypadku
4. Nauczyciele powinni być przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

UWAGI KOŃCOWE

1. W celu zapewnienia poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej na drogach publicznych szkoła powinna:
   - prowadzić wśród uczniów systematyczną pracę nad zaznajamianiem ich z przepisami ruchu drogowego.
   - organizować różne formy pracy sprzyjające opanowaniu przepisów ruchu drogowego i podnoszeniu umiejętności poruszania się po drogach.
   - współdziałać z instytucjami i organizacjami zajmującymi się zagadnieniami ruchu drogowego.
2. Przestrzegać zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy na zajmowanym stanowisku gdyż za ich niestosowanie można być pociągniętym do odpowiedzialności.

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA
DLA OPIEKUNA SZKOLNEJ WYCIECZKI AUTOKAROWEJ

I. CZYNNOŚCI PRZED ROZPOCZĘCIEM PODRÓŻY

1. Sprawdzić:
   - według listy obecność uczestników wycieczki,
   - upewnić się, czy wszyscy uczestnicy wycieczki mają ważne dokumenty - szczególnie należy zadbać o to, jeśli wycieczka związana jest z przekroczeniem granicy państwa (paszport),
   - czy uczestnicy wycieczki mają zaordynowane przez lekarza lekarstwa i czy została przekazana przez opiekunów dziecka informacja dotycząca zażywania lekarstw.
2. Dopilnować, by bagaż uczestników wycieczki został umieszczony w lukach bagażowych. Bagaż podręczny uczniowie zabierają ze sobą.
3. Zadbać o rozmieszczenie uczestników wycieczki w autokarze. Wejście do autokaru powinno odbywać się zgodnie z wcześniej ustalonym schematem. Opiekunowie powinni zająć miejsca w pobliżu drzwi.
4. Upewnić się, czy w autokarze znajduje się pojemnik z wodą, woreczki foliowe do śmieci, papier toaletowy, chusteczki higieniczne.
5. Sprawdzić, czy w autokarze znalazły się dobrze doposażona apteczka, sprawna gaśnica, czy nie są zastawione wyjścia bezpieczeństwa. Poinformować uczestników podróży o miejscu usytuowania wyżej wymienionych i sposobie ich użytkowania.
6. Jednocześnie kierownik musi zadbać, by został zabrany doładowany telefon komórkowy (wraz z ładowarką).

UWAGA:
112 - międzynarodowy numer telefonu ratunkowego.
997 - alarmowy telefon policyjny. Należy wezwać Policję w razie wątpliwości co do stanu technicznego autokaru czy trzeźwości kierowcy.

II. W TRAKCIE PODRÓŻY

1. Uczestnikom wycieczki zabrania się:
   - przemieszczania się w obrębie autokaru, podróżowania w pozycji stojącej,
   - otwierania drzwi, blokowania zamków w nich,
   - samowolnego otwierania okien w czasie jazdy,
   - rzucania czymkolwiek w części przeznaczonej dla pasażerów,
   - wyrzucania czegokolwiek przez okno autokaru,
   - palenia tytoniu, spożywania alkoholu i innych używek.
2. Zaleca się robienie przerw podczas jazdy. Czas przerwy uczestnicy wycieczki mogą wykorzystać na spożycie posiłku, toaletę, przewietrzenie autokaru i chociażby krótki spacer czy chwilę ćwiczeń fizycznych.
3. Postój powinien być zarządzany wyłącznie na wyznaczonych parkingach lub na stacjach benzynowych. Podczas postoju nie wolno:
   - samowolnie oddalać się,
   - wchodzić na jezdnię,
   - przechodzić na drugą stronę jezdni,
   - zanieczyszczać miejsca, w którym znalazł się autokar,
   - należy zadbać o bezpieczeństwo pożarowe.
4. Jeżeli postój został zarządzony niespodziewanie, na drodze należy zadbać o to, by autokar miał włączone światła awaryjne. Młodzieży nie wolno grupować się z przodu (tyłu) autokaru.
5. Należy pamiętać o sprawdzeniu obecności po zakończonym postoju.

III. PO ZAKOŃCZENIU PODRÓŻY

Opiekun grupy powinien sprawdzić:
- czy wszyscy uczestnicy wycieczki zabrali swoje bagaże i rzeczy osobiste,
- czy w autokarze pozostawiono porządek (czy młodzież nie zniszczyła elementów wyposażenia).

UWAGA:
Opiekunowie są zobowiązani do zadbania, aby po godzinie 21.00 młodzież wracała do domu pod opieką rodziców (opiekunów).

IV. POSTĘPOWANIE W RAZIE AWARII LUB INNYCH ZAGROŻEŃ

1. Uczestników wycieczki ewakuować, wykorzystując wyjścia bezpieczeństwa, w bezpieczne miejsce.
2. W razie potrzeby poszkodowanym udzielić pierwszej pomocy. Pamiętać o zasadzie:
   - sprawdzić i dokonać wstępnej segregacji poszkodowanych,
   - najpierw udziela się pomocy ciężej rannym, później kolejno według ciężkości zranień.
3. W tym samym czasie (w razie potrzeby) powiadomić o wypadku służby ratunkowe, wykorzystując do tego międzynarodowy alarmowy numer telefonu (komórkowy) - 112
4. Podczas akcji gaśniczej postępować według powyższego schematu. Podjąć akcję gaśniczą. Część opiekunów ewakuuje grupę młodzieży, pamiętając o tym, by zachować bezpieczną odległość (istnieje niebezpieczeństwo wybuchu).

INSTRUKCJA BHP
OBOWIĄZUJĄCA WSZYSTKICH PRACOWNIKÓW

I. UWAGI OGÓLNE

1. Podstawowym obowiązkiem każdego pracownika jest przestrzeganie przepisów i zasad BHP, a w szczególności pracownik jest zobowiązany;
   a) znać zasady i przepisy BHP, brać udział w instruktażu i szkoleniu z tego zakresu oraz poddawać się wymaganym egzaminom sprawdzającym,
   b) wykonywać pracę zgodnie z przepisami i zasadami BHP oraz przestrzegać zarządzeń i poleceń przełożonych w tym zakresie,
   c) dbać o należyty stan maszyn, urządzeń, sprzętu, narzędzi oraz stanowiska pracy,
   d) używać zgodnie z przeznaczeniem przydzielonej odzieży ochrony osobistej,
   e) poddawać się okresowym badaniom lekarskim i stosować się do zaleceń lekarza,
   f) niezwłocznie powiadamiać przełożonych o wypadkach przy pracy oraz zagrożeniach życia lub zdrowia ludzkiego.
2. Zobowiązuje się pracownika do rzetelnego wykonywania pracy, dokładnego zaznajomienia z obowiązującymi przepisami i instrukcjami BHP związanymi z wykonywanymi czynnościami zawodowymi oraz przestrzegania regulaminu pracy i postanowień dyscypliny pracy.
3. Do pracy pracownik powinien stawić się w stanie zdolnym do jej wykonywania i pozostać w takim stanie przez cały dzień roboczy, a w szczególności przestrzegać obowiązku trzeźwości.

II. CZYNNOŚCI PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY

Przed przystąpieniem do pracy pracownik zobowiązany jest do;
a) dokładnego zapoznania się ze stanowiskową instrukcją BHP,
b) sprawdzenia stanu technicznego oraz wyposażenia stanowiska pracy w: narzędzia, osłony, zabezpieczenia, itp.,
c) zawiadomienia przełożonego o ewentualnych brakach i usterkach,
d) upewnienia się, ze rozpoczęcie pracy nie zagraża osobom przebywającym na stanowisku pracy lub w jego pobliżu,
e) zapewnienia sobie dobrego oświetlenia, wentylacji oraz innych warunków gwarantujących bezpieczeństwo pracy.

III. CZYNNOŚCI W CZASIE PRACY

W czasie pracy pracownik zobowiązany jest do:
a) utrzymywania porządku i czystości na stanowisku pracy,
b) utrzymania stałego dostępu do sprzętu przeciwpożarowego i wyłączników prądu elektrycznego oraz nie tarasowania dróg i przejść ewakuacyjnych,
c) przestrzegania instrukcji BHP oraz wskazówek i poleceń przełożonych,
d) w momencie zauważenia usterki lub uszkodzenia, unieruchomienia urządzenia, wyłączenia spod napięcia i zawiadomienia przełożonego,
e) niedopuszczania osób postronnych do stanowiska pracy,
f) nie przeszkadzania innym w pracy oraz niedopuszczania do przeszkadzania sobie,
g) niedotykania przewodów elektrycznych pod napięciem i nie naprawiania urządzeń elektrycznych bez wymaganych uprawnień,
h) w razie przerwy w dopływie prądu należy również wyłączyć obsługiwane maszyny i urządzenia

IV. CZYNNOŚCI PO ZAKOŃCZENIU PRACY

Po zakończeniu, pracy najeży:
a) zatrzymać wszystkie obsługiwane maszyny i urządzenia,
b) oczyścić stanowisko pracy i jego otoczenie.
c) ułożyć przyrządy i narzędzia pracy w miejsce do tego przeznaczone

UWAGI KOŃCOWE

- W szczególnych okolicznościach takich jak awaria maszyny, pożar, wypadek pracownika lub sąsiada lub w razie wystąpienia innej, nagłej okoliczności, należy:
  a) zatrzymać obsługiwane maszyny i urządzenia.
  b) natychmiast powiadomić najbliżej znajdującego się przełożonego,
  c) w razie pożaru
     - uruchomić natychmiast system alarmowy,
     - powiadomić najbliższą jednostkę straży pożarnej,
     - przystąpić do gaszenia dostępnymi środkami gaśniczymi do przyjazdu straży pożarnej,
  d) w razie awarii - oczekiwać na decyzję przełożonego
  e) w razie wypadku
     - udzielić pierwszej pomocy.
     - udać się, jeżeli to możliwe do punktu. pierwszej pomocy.
     - wezwać, jeśli sytuacja tego wymaga, pogotowie ratunkowe.
- Wszyscy pracownicy zobowiązani są stosować się do znaków i sygnałów bezpieczeństwa.
- Pracownik zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności przy poruszaniu się po drogach zakładowych i przestrzegania obowiązujących zasad ruchu drogowego zgodnie z którymi należy:
  a) poruszając się pieszo po zakładzie korzystać z chodników i dróg dla pieszych, a w razie ich braku poruszać się przy krawężniku po lewej stronie,
  b) nie tamować ruchu,
  c) niosąc narzędzia i przedmioty zabezpieczyć je, by nie stwarzały niebezpieczeństwa i nie utrudniały ruchu,
  d) nie niszczyć, nie usuwać, nie zmieniać i nie zasłaniać znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń ostrzegawczych.
- W pomieszczeniach oznaczonych znakiem „Palenie wzbronione" oraz „Zakaz używania otwartego ognia" zabrania się palenia tytoniu, wchodzenia z otwartym ogniem.
- Zabrania się rzucania śmieci, zapałek, niedopałków, porzucania odpadów różnego rodzaju w miejscach niedozwolonych.
- Zabrania się wchodzenia bez zezwolenia na wysokość, zostawiania na wysokości narzędzi i materiałów, przechylania się przez balustrady i poręcze. Do zdejmowania przedmiotów z górnych regałów stosować drabinki schody i podesty do tego przeznaczone.
- Postępować zgodnie z instrukcjami stanowiskowymi.
- Przestrzegać norm podnoszenia, przenoszenia i dźwigania towarów.

INSTRUKCJA BHP
PRZY OBSŁUDZE SEKRETARIATU

UWAGI OGÓLNE

Do wykonywania pracy na stanowisku może być dopuszczony pracownik (każda osoba zatrudniona przez pracodawcę, w tym praktykant i stażysta), który spełnia następujące warunki:

- ma wymagane kwalifikacje do pracy na wyznaczonym stanowisku,
- ma stan zdrowia odpowiedni do wykonywanej pracy potwierdzony świadectwem wydanym przez uprawnionego lekarza,
- przeszedł odpowiedni instruktaż zawodowy, zapoznał się z instrukcją obsługi i odbył przeszkolenie bhp,

Do pracy należy przystępować w stanie trzeźwości, zachowując schludny i estetyczny wygląd. Przy pracy z monitorem jeśli lekarz zalecił, należy używać okulary korygujące wzrok.

PODSTAWOWE CZYNNOŚCI PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY

- zaplanować kolejność wykonywania poszczególnych czynności, przygotować potrzebne dokumenty i programy,
- sprawdzić stan techniczny urządzeń i oświetlenia stanowiska, a w szczególności stan instalacji elektrycznej,
- sprawdzić stan czytelności klawiatury (powierzchnia klawiatury powinna być matowa, a znaki na klawiaturze powinny być kontrastowe i czytelne),
- dostosować biurko, krzesło, podnóżek do wymiarów swego ciała, ustawić odpowiednio uchwyt na dokument,
- przygotować stanowisko robocze przez podłączenie do sieci zasilającej,
- ustawić ekran monitora względem źródeł światła tak, aby ograniczyć olśnienie i odbicia światła,
- wyregulować jasność i kontrast monitora (ewentualnie zastosować filtr lub ekran ochronny),
- zauważone usterki i uchybienia zgłosić natychmiast przełożonemu.

ZASADNICZE CZYNNOŚCI PODCZAS PRACY

- podczas wykonywania pracy zwracać uwagę tylko na wykonywane czynności,
- zachowywać prawidłową pozycję ciała przy wykonywaniu pracy,
- zapewnić przed klawiaturą wystarczającą przestrzeń dla podparcia rąk i dłoni.

CZYNNOŚCI ZABRONIONE

- spożywanie posiłków podczas pracy,
- samowolne naprawianie urządzeń, sprzętu i wyposażenia zasilanego energią elektryczną a także wymiana przewodów zasilających i przewodów linii telefonicznej,
- czyszczenie urządzeń wilgotnymi szmatkami bez odłączenia sprzętu od zasilania,
- instalowanie urządzeń:
  - w miejscach narażonych na działanie opadów atmosferycznych i wilgoci,
  - w pobliżu urządzeń grzewczych i klimatyzacyjnych,
  - w miejscach narażonych na bezpośrednie działanie promieni słonecznych,
- blokowanie przewodów wentylacyjnych urządzeń,
- stawianie na urządzeniach ciężkich przedmiotów i rozlewanie płynów,
- palenie tytoniu w pomieszczeniach pracy z komputerem,
- przechowywanie na stanowisku przedmiotów posiadających pole magnetyczne,
- czyszczenie ekranu środkami nie przeznaczonymi do tego celu,
- dopuszczenie do użytkowania urządzeń osób nieupoważnionych,
- otwieranie osłon podczas pracy urządzeń.

PODSTAWOWE CZYNNOŚCI PO ZAKOŃCZENIU PRACY

- wyłączyć zasilanie sprzętu,
- uporządkować i sprzątnąć stanowisko pracy,
- kopie bezpieczeństwa schować w ustalonym miejscu,
- wytrzeć kurz miękką szmatką z powierzchni blatów, biurka, urządzeń i sprzętu,
- zabezpieczyć urządzenia przed dostępem osób niepowołanych.

UWAGI KOŃCOWE

- filtry i ekrany ochronne należy dobrać stosownie do typu i rodzaju monitora,
- po przeciwnej stronie monitora, w linii prostej lampy katodowej, w bliskiej odległości nie może znajdować się stanowisko pracy innej osoby (dotyczy starszych typów monitorów),
- gniazdka zasilające podlegają badaniom na skuteczność zerowania,
- przy stałej pracy przy komputerze należy :
- łączyć przemiennie pracę związaną z obsługą monitora ekranowego z innymi rodzajami prac nie obciążającymi narządu wzroku i wykonywanymi w innych pozycjach ciała - przy nie przekraczaniu 1 godziny nieprzerwanej pracy przy obsłudze monitora ekranowego lub co najmniej 5-minutową przerwę, wliczaną do czasu pracy, po każdej godzinie pracy przy obsłudze monitora ekranowego
- jeżeli telefaks dozna mechanicznych uszkodzeń, które spowodują możliwość bezpośredniego dostępu do wewnętrznych części urządzenia, należy natychmiast odłączyć go od prądu
- kserokopiarka powinna być zainstalowana w pobliżu łatwo dostępnego gniazdka sieciowego, na powierzchni płaskiej, w odległości przynajmniej 10 cm od innych przedmiotów

Pracodawca jest obowiązany:

1. informować pracowników o wszystkich aspektach ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy na stanowiskach pracy, w tym o wynikach przeprowadzonej oceny oraz wszelkich środkach bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.
2. bez wiedzy pracownika nie można dokonywać kontroli jakościowej i ilościowej jego pracy.

INSTRUKCJA BHP
DLA OSOBY ZATRUDNIONEJ NA STANOWISKU ROBOTNIKA DO PRAC LEKKICH

I. UWAGI OGÓLNE

Do samodzielnej pracy na stanowisku może przystąpić pracownik który:

- posiada ważne przeszkolenie BHP i PPOŻ,
- posiada ważne badania lekarskie bez przeciwwskazań, poświadczone zaświadczeniem lekarskim lekarza medycyny pracy,
- posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe,
- ukończył 18 lat.

Pracownik przystępujący do pracy ponadto powinien być:

- wypoczęty,
- w stanie nie wskazującym na spożycie alkoholu i narkotyków,
- ubrany w odzież roboczą, ochronną.

II. CZYNNOŚCI PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY:

Pracownik powinien:

- Szczegółowo zapoznać się ze stanowiskową instrukcją bhp znajdującą się na stanowisku pracy.
- Ubrać się w odzież roboczą i ochronną przewidzianą do użycia na danym stanowisku pracy (fartuch roboczy, rękawice ochronne, odpowiednie buty). Zdjąć z rąk wszystkie zbędne przedmioty (np. zegarek, biżuteria itp.).
- Zapewnić dobre oświetlenie.
- Usunąć wszystkie zbędne przedmioty znajdujące się w miejscu pracy.
- Upewnić się czy rozpoczęcie pracy nie spowoduje zagrożeń dla osób przebywających na tym stanowisku pracy lub w jego bezpośrednim otoczeniu.

III. W CZASIE PRACY:

1. Ściśle stosować się do zaleceń:
   - stanowiskowej instrukcji bhp,
   - poleceń i wskazówek przełożonych.
2. Podczas wykonywania pracy koncentrować całą swoją uwagę wyłącznie na wykonywanych czynnościach .
3. Pracować z szybkością odpowiadającą naturalnemu rytmowi pracy.
4. Systematycznie usuwać śmieci.
5. Worki wypełnione odpadkami papieru, makulaturą itp. należy składować w wyznaczonym miejscu.
6. Wykonywać prace tylko zlecone przez bezpośredniego przełożonego.
7. Materiały używane podczas procesu pracy składować tak, by nie stwarzały żadnych zagrożeń wypadkowych. Narzędzia odkładane na ściśle wyznaczone miejsca.
8. W razie konieczności opuszczenia stanowiska pracy pracownik zobowiązany jest zatrzymać obsługiwane maszyny (np. odkurzacze froterki), które mogą spowodować jakiekolwiek zagrożenia.
9. W przypadku przerwy w dostawie prądu należy wyłączyć obsługiwane urządzenia.
10. W razie wątpliwości co do obsługi urządzeń, czy stosowanych metod pracy pracownik winien zwrócić się do przełożonego lub przeszkolonych fachowców o szczegółowe instrukcje. Pracę może podjąć ponownie po usunięciu wątpliwości i (najlepiej) pod fachowym dozorem przełożonego.

Pracownikowi nie wolno:

- nie stosować się do szczegółowych instrukcji i zaleceń przełożonych,
- stosować niebezpieczne metody pracy, tak, by stwarzać zagrożenia dla siebie, czy otoczenia,
- jeśli podłogi są pastowane lub mokre należy ustawiać odpowiednie tabliczki,
- palenie i używanie otwartego ognia na terenie szkoły jest zabronione,
- składać szmat na grzejnikach i przewodach centralnego ogrzewania,
- stosować do mycia podłóg benzyny, czy innych palnych rozpuszczalników,
- pracowania bez nakazanych ochron osobistych,
- usuwać osłon czy znaków zabezpieczających,
- naprawiać samodzielnie sprzęt, który wykorzystuje podczas wykonywanej pracy,
- naprawiać urządzeń elektrycznych ,
- dotykać przewodów elektrycznych będących pod napięciem,
- oświetlać stanowiska pracy lampami przenośnymi o napięciu większym niż 24 V,
- dopuszczać do pracy na swoim stanowisku pracy osób trzecich,
- tarasować przejścia i dojścia do stanowiska pracy, sprzętu przeciwpożarowego i wyłączników prądu elektrycznego.

IV. PO ZAKOŃCZENIU PRACY:

- wyłączyć dopływ energii w sprzątanych pomieszczeniach,
- sprawdzić, czy są wyłączone wszystkie urządzenia elektryczne, czy są zakręcone krany wodne, czy zamknięty jest dopływ gazu do pomieszczeń,
- dokładnie oczyścić stanowisko robocze, ułożyć narzędzia i przyrządy pomocnicze w miejscach na to przeznaczonych,
- oczyścić używane ochrony osobiste i odłożyć je na stałe miejsce ich przechowywania,
- upewnić się czy pozostawione stanowisko i urządzenia nie stworzą żadnych zagrożeń dla otoczenia,
- pozamykać pomieszczenia po zakończeniu sprzątania,
- odnieść klucze od sprzątanych pomieszczeń na ustalone miejsce ich przechowywania.

V. UWAGI DODATKOWE:

Pracownik powinien:

a. dbać o higienę osobistą i schludny wygląd,

b. w razie wątpliwości co do prawidłowości swoich działań, czy też prawidłowości pracy urządzeń stosowanych w procesie pracy pracownik winien zwrócić się o dodatkowe wskazówki do bezpośredniego przełożonego.

INSTRUKCJA BHP
DLA PRACOWNIKÓW MYJĄCYCH OKNA W BUDYNKACH PIĘTROWYCH, NA WYSOKOŚCI POW. 3 M.

I. UWAGI OGÓLNE

Do samodzielnej pracy przy myciu okien może przystąpić pracownik który uzyskał dopuszczenie do pracy od bezpośredniego przełożonego oraz posiada:

- ważne przeszkolenie BHP i PPOŻ., ważne badania lekarskie bez przeciwwskazań do zatrudnienia, ukończył 18 lat i posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

Pracownik przystępujący do pracy powinien być wypoczęty, w stanie nie wskazującym na spożycie alkoholu i narkotyków oraz ubrany w odzież roboczą, ochronną.

II. PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY

Pracownik powinien:

- Szczegółowo zapoznać się z instrukcją bhp na stanowisku pracy i wysłuchać instruktażu.
- Ubrać się w odzież roboczą i ochronną przewidzianą do użycia na danym stanowisku pracy - kombinezon roboczy, nakrycie głowy, buty przystosowane do pracy na drabinie, rękawice ochronne, okulary do ochrony oczu. Winien on także zdjąć z rąk wszystkie zbędne przedmioty takie jak biżuteria itp.
- Przygotować sprzęt - sprawne technicznie drabiny przenośne i materiały potrzebne podczas wykonywanej pracy - płyny do mycia szyb, płyny do mycia stolarki okiennej, szmaty, gąbki, skrobaki do usuwania twardych zanieczyszczeń itp.
- Usunąć wszystkie zbędne przedmioty znajdujące się w miejscu pracy, zapewnić by podłoga wokół stanowiska pracy była sucha i czysta.
- Upewnić się czy rozpoczęcie pracy nie spowoduje zagrożeń dla osób postronnych na stanowisku pracy i w jego otoczeniu oraz zapoznać się z zadaniami na dzień bieżący.
- Jeśli nie stwierdza się zagrożeń na danym stanowisku roboczym można przystąpić do wykonywania zadań.

III. W CZASIE PRACY

- Ściśle stosować się do zaleceń: instrukcji bhp oraz poleceń i wskazówek przełożonych.
- Podczas wykonywania pracy koncentrować całą swoją uwagę wyłącznie na czynnościach wykonywanych. Pracować z szybkością odpowiadającą naturalnemu rytmowi pracy wykonując tylko prace zlecone przez bezpośredniego przełożonego.
- Materiały używane podczas procesu pracy składować w taki sposób by nie stwarzały zagrożeń wypadkowych a narzędzia powinny być odkładane na ściśle wyznaczone miejsca.
- Jeśli pracownik musi przebywać na parapecie okiennym winien zastosować odpowiedni zabezpieczenia - pasy lub szelki bezpieczeństwa.
- Jeśli w czasie pracy musi korzystać z drabiny, podestów, schodków musi pamiętać aby były one sprawne technicznie i były ustawiane zgodnie z przepisami.
- Prace na wysokości należy wykonywać tak, by nie przeszkadzać pozostałym pracownikom. Jeśli istnieje potrzeba rozkręcania stolarki okiennej należy wykonywać to za pomocą sprawnych narzędzi, zachowując odpowiednią ostrożność.
- W razie konieczności opuszczenia stanowiska pracy pracownik powinien sprawdzić, czy pozostawione narzędzia pracy nie stworzą zagrożeń dla innych pracowników.
- W razie wątpliwości w zakresie wykonania zadania, pracownik powinien zwrócić się do przełożonego lub innych przeszkolonych fachowców o szczegółowe instrukcje. Pracę może podjąć ponownie po usunięciu wątpliwości.

IV.PRACOWNIKOWI NIE WOLNO

- stosować niebezpiecznych metod pracy, stwarzać zagrożenia dla siebie, czy otoczenia,
- nie stosowania się do szczegółowych instrukcji i zaleceń przełożonych,
- stosowania niewłaściwych metod pracy lub pracować bez nakazanych ochron osobistych,
- korzystać z niesprawnych technicznie drabin, podestów, schodków,
- wykorzystywać do pracy niewłaściwych, niesprawnych narzędzi: śrubokrętów, kluczy, do rozkręcania i skręcania stolarki okiennej,
- wykonywać pracę podczas burzy, silnych wiatrów czy innych zagrożeniach,
- wykonywać pracę na wysokości: na drabinie, podeście itp. przy złym samopoczuciu. Należy zgłosić niedyspozycję przełożonemu, który zadecyduje o dalszym przebiegu pracy,
- używania niewłaściwych płynów do mycia - rozpuszczalniki, benzyny itp.,
- naprawiać urządzeń elektrycznych będących pod napięciem - jeśli pracownik nie ma do tego odpowiednich uprawnień lub dotykać przewodów elektrycznych będących pod napięciem,
- oświetlać stanowiska pracy lampami przenośnymi o napięciu większym niż 24 V,
- dopuszczać do pracy na swoim stanowisku pracy jakichkolwiek postronnych osób,
- przeszkadzać innym w pracy lub tarasować przejścia i dojścia do stanowiska pracy, sprzętu przeciwpożarowego i wyłączników prądu elektrycznego,
- pozostawiania po zakończonej pracy bałaganu, zużytych szmat, mokrych podłóg itp.
- palenia i używania otwartego ognia podczas wykonywania pracy. Palić wolno tylko w miejscach do tego wyznaczonych i odpowiednio oznakowanych.

V. PO ZAKOŃCZENIU PRACY:

- dokładnie oczyścić stanowisko robocze, ułożyć narzędzia i przyrządy pomocnicze w miejscach na to przeznaczonych oraz oczyścić używane ochrony osobiste i odłożyć je na stałe miejsce ich przechowywania,
- upewnić się czy pozostawione stanowisko i urządzenia nie stworzą żadnych zagrożeń dla otoczenia oraz przekazać informacje o stanie zaawansowania wykonywanych prac swojemu bezpośredniemu przełożonemu.

UWAGI DODATKOWE:

Wszystkie okoliczności mogące zagrozić bezpieczeństwu obsługującego bądź osobom postronnym zobowiązują pracownika do meldowania o nich przełożonym. W przypadku znalezienia się w bezpośrednim niebezpieczeństwie na skutek nieprzestrzegania przez zakład zasad bhp pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, nie może jednak odmówić podjęcia innej równorzędnej pracy, gdy niezwłoczne usunięcie zagrożeń przy poprzednio wykonywanej pracy nie jest możliwe.

INSTRUKCJA BHP
PRZY PRACACH NA DRABINIE

1. Prace na wysokości mogą być wykonywane tylko przy zastosowaniu odpowiednich urządzeń (rusztowania, pomosty, podnośniki) lub innych właściwych przy tego rodzaju pracach ochron, zabezpieczeń oraz drabin przystawnych i rozstawnych, słupołazów i szelek bezpieczeństwa.
2. Zabrania się wykonywania prac na wysokości na otwartej przestrzeni w czasie silnych wiatrów, ulewnych deszczy, oblodzeń i w nocy.
3. Pracownicy zatrudnieni na wysokości oraz pracownicy współpracujący z nimi znajdujący się na niższych poziomach mają obowiązek używania hełmów ochronnych.
4. Przy organizowaniu pracy na wysokości należy zwracać uwagę na to, aby stanowiska nie znajdowały się w bezpośredniej bliskości urządzeń elektrycznych będących pod napięciem, albo nie były narażone na potrącenie przez środki komunikacyjne, transportowe (np. wózki elektryczne) lub inne. Jeżeli warunek ten nie jest możliwy do spełnienia należy dokonać niezbędnych zabezpieczeń np. wyłączyć urządzenia spod napięcia, zastosować przegrody izolacyjne, ogrodzenia, odpowiednie oznakowanie lub wstrzymać ruch.
5. Przy pracach na dachach należy stosować szelki bezpieczeństwa i liny asekuracyjne, przywiązując je do odpowiednio wytrzymałych części budynku np. komina. Gdy prace są prowadzone nad oszklonymi częściami dachu lub świetlikami, wówczas należy je przykryć odpowiednio długimi i grubymi deskami.
6. Do prac nad maszynami lub mechanizmami w ruchu należy zastosować specjalne rusztowania.
7. W zależności od wykonywanych robót i miejsca pracy mogą być stosowane drabiny:
   - przystawne,
   - rozstawne,
   - sznurowe, konopne i stalowe,
   - inne specjalne.
8. Szczeble drabin drewnianych powinny być przymocowane przez wpuszczenie w drewno, a nie przybijane gwoździami Wysokość drabiny rozstawnej nie może być większa niż 4,5 m, a drabiny przystawnej - 3,5 m, zaleca się stosowanie drabiny rozstawnej z poręczami, przy czym ich wysokość nie powinna być większa niż 4 m.
9. Przy pracach w pomieszczeniach, w których są śliskie podłogi (kafle, lastryko itp.) nogi drabiny powinny być zaopatrzone w oporowe zakończenia (np. z gumy).
10. Drabiny przystawne należy ustawiać pod kątem nie większym niż 75°, w stosunku do płaszczyzny poziomej.
11. Drabin nie wolno stawiać na skrzyniach, beczkach lub innych ruchomych przedmiotach.
12. Nie wolno pracować stojąc na najwyższym szczeblu drabiny. Można stać nie wyżej niż na drugim szczeblu od góry.
13. Nie wolno stojąc na drabinach pracować narzędziami pneumatycznymi lub z napędem elektrycznym. Prace przy użyciu tych narzędzi należy wykonywać tylko z rusztowań z poręczami.

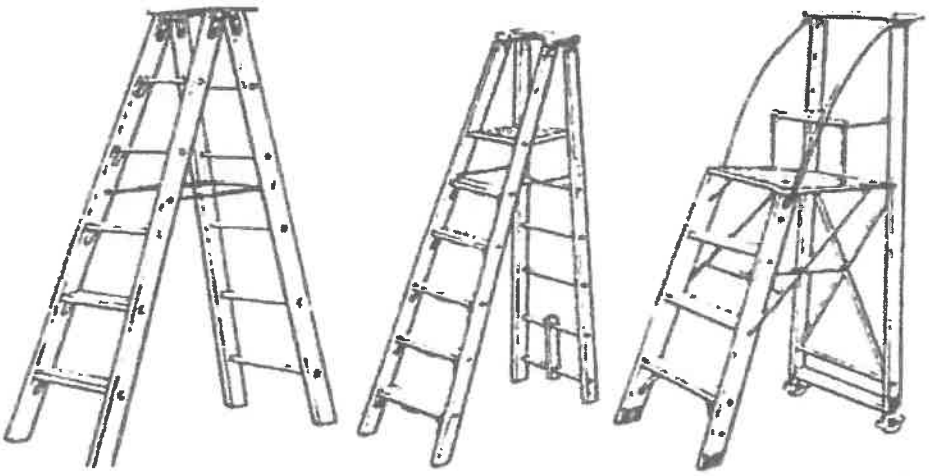

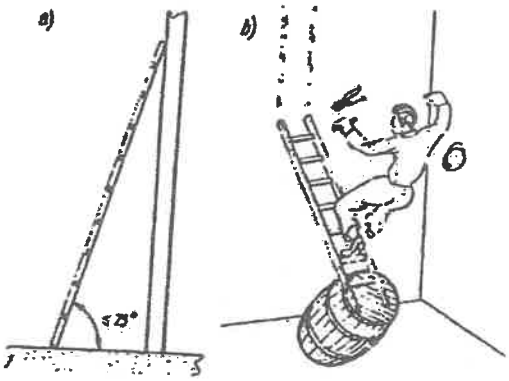

Rys. Ustawienie drabiny: a) prawidłowe, b) niewłaściwe

14. Przy wykonywaniu prac na rusztowaniu na zewnątrz budynku, teren wokół rusztowania powinien być ogrodzony płotem o wysokości niemniejszej niż 1,5 m. W razie niemożności spełnienia tego warunku należy stosować inne środki, jak daszki ochronne, czasowe wstrzymanie ruchu, przejścia po drugiej stronie ulicy oraz tablice informacyjne i ostrzegawcze. Na terenie wokół rusztowania należy określić i oznakować strefy niebezpieczeństwa o promieniu nie mniejszym niż 10% wysokości, z której mogą spadać materiały, lecz nie mniejszym niż 6 m.

Rys. Przy stosowaniu drabiny można stać nie wyżej niż na drugim szczeblu od góry

15. Pomosty drewniane rusztowań powinny mieć szerokość nie mniejszą niż 1 m i powinny być wykonane z desek o grubości co najmniej 0,05 m. Odstępy między deskami pomostu nie powinny być większe niż 0,01 m. Rusztowanie powinno mieć dwie podpory zamocowane do pomostu. Już na wysokości powyżej 1,0 m pomost powinien być wyposażony w barierę o wysokości ok. 1,1 m, przy czym deska na dole bariery powinna mieć szerokość 0,15 m
16. Do prac na wysokościach wykonywanych przy urządzeniach elektroenergetycznych, zwłaszcza podczas prac konserwacyjno remontowych, stosuje się często samochodowe hydrauliczne podnośniki koszowe (montażowe).
17. Na pomoście roboczym pojedynczego kosza podnośnika mogą przebywać jednocześnie najwyżej dwie osoby, posiadające wymagane uprawnienia oraz niezbędne narzędzia i sprzęt ochrony osobistej. Należy przestrzegać zasady, aby podnośniki ustawione były na twardym podłożu. Pochyłość podłoża nie może przekraczać 3%. Wykonywanie prac z podnośnika w czasie silnych wiatrów, burzy i śnieżycy jest niedozwolone.

INSTRUKCJA BHP
DLA KIEROWCY POJAZDU SAMOCHODOWEGO

I. WARUNKI DOPUSZCZENIA PRACOWNIKA DO PRACY

- ukończone 18 lat
- uprawnienia do wykonywania zawodu kierowcy
- przejście odpowiedniego instruktażu zawodowego, zapoznanie się z instrukcją obsługi, przeszkolenie bhp i ppoż.
- stan zdrowia odpowiedni do wykonywanej pracy potwierdzony świadectwem wydanym przez uprawnionego lekarza
- posiadanie wymaganych predyspozycji psychicznych i fizycznych

II. CZYNNOŚCI PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY

- przed uruchomieniem pojazdu należy dokonać oględzin:
  - kół samochodu z uwzględnieniem stanu opon i śrub mocujących koła,
  - kompletności oświetlenia-stłuczenia lamp itp.,
  - sprawdzenia wycieków substancji które świadczyłyby o niesprawności układów hamulcowego i kierowniczego lub nieszczelności układu smarującego,
  - kompletności i stanu wycieraczek,
  - stanu zaczepu,
  - podwozia samochodu pod kątem możliwości zwisania uszkodzonych lub oberwanych elementów lub instalacji elektrycznej,
- sprawdzić stan techniczny urządzeń mechanicznych, a w szczególności stan instalacji elektrycznej,
- próbnie uruchomić samochód i sprawdzić jakość działania urządzeń,
- sprawdzić czy są narzędzia niezbędne do bezpiecznej obsługi pojazdu,
- zauważone usterki i uchybienia zgłosić natychmiast przełożonemu,
- przy obsłudze pojazdu należy przestrzegać zasad określonych przez producenta (w instrukcjach obsługi).
- zauważone usterki i uchybienia zgłosić natychmiast przełożonemu.

PRACOWNIK URUCHAMIAJĄCY POJAZD POWINIEN PRZED DOKONANIEM TEJ CZYNNOŚCI SPRAWDZIĆ DOKŁADNIE, CZY JEGO URUCHOMIENIE NIE GROZI WYPADKIEM

III. ZASADY I SPOSOBY BEZPIECZNEGO WYKONYWANIA PRACY

NIE WOLNO:

- podpierać pojazdu na prowizorycznych podstawkach,
- wykonywać napraw pod uniesionymi i nie zabezpieczonymi przed samoczynnym opadnięciem zespołami,
- pozostawiać pojazdu na pochyłościach terenu bez zabezpieczenia go przed samoczynnym stoczeniem się,
- zaczepiać lin, łańcuchów lub haków holowniczych do miejsc konstrukcyjnie nie przewidzianych do tego celu,
- sprawdzać poziom cieczy chłodzącej w układzie chłodzenia lub otwieranie korka wlewu oleju przy rozgrzanym silniku,
- pozostawiać uruchomionego pojazdu bez dozoru,
- uruchamiać pojazd w pomieszczeniach zamkniętych, nie wyposażonych w system odprowadzania spalin na zewnątrz,
- używać sprzętu w pomieszczeniach, w których zachodzi niebezpieczeństwo wybuchu pyłu, par etyliny lub palnego gazu,
- nierównomierne rozmieszczać ładunek lub przekraczać ładowności pojazdu,
- obsługiwać urządzenia dźwignicowe bez odpowiednich uprawnień.

NAKAZUJE SIĘ:

- szczególną ostrożność zachować podczas wchodzenia na skrzynię ładunkową,
- w czasie jazdy przestrzegać zasad bezpiecznej jazdy i bezwzględnie stosować przepisy kodeksu drogowego,
- używać tylko sprawnych narzędzi i pomocy warsztatowych, nieuszkodzonych, prawidłowo oprawionych jak: młotki, pilniki, przecinaki itp.,
- podczas wykonywania pracy zwracać uwagę tylko na wykonywane czynności, uwzględniając warunki bezpiecznej jazdy,
- zachowywać prawidłową pozycję ciała podczas jazdy,
- do przemieszczania ciężkich przedmiotów, używać pomocniczych urządzeń dźwignicowych,
- ręcznie przemieszczać materiały i przedmioty tylko zgodnie z obowiązującymi normami dźwigania,
- przy wykonywaniu prac z urządzeniem mechanicznym, zapoznać się z instrukcją obsługi danego urządzenia,

IV. CZYNNOŚCI PO ZAKOŃCZENIU PRACY

- uporządkować stanowisko pracy oraz narzędzia i sprzęt ochronny.

V. ZASADY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH AWARYJNYCH

- o wadach i / lub uszkodzeniach pojazdu należy niezwłocznie zawiadomić przełożonego
- bezwzględnie udzielić pierwszej pomocy poszkodowanym
- w razie awarii maszyny stwarzającej zagrożenie dla otoczenia należy zastosować zrozumiałą i dostrzegalną sygnalizację ostrzegawczą i alarmową
- każdy zaistniały wypadek przy pracy zgłaszać swojemu przełożonemu, a stanowisko pracy pozostawić w takim stanie, w jakim nastąpił wypadek

UWAGI

Na podstawie art. 210 K.P. pracownik ma prawo w razie gdy warunki pracy nie odpowiadają przepisom bhp i stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia pracownika lub gdy wykonywana przez niego praca grozi takim niebezpieczeństwem innym osobom - powstrzymać się od wykonywanej pracy, zawiadamiając o tym niezwłocznie przełożonego.

INSTRUKCJA BHP
NA STANOWISKU PALACZA W KOTŁACH WODNYCH I PAROWYCH C.O.

I. UWAGI OGÓLNE

1. Bezpieczna obsługa kotłowni jest zapewniona, w przypadku gdy:
   - drzwi kotłowni są wyposażone w zamki rolkowe, co zapewnia możliwość ich otwierania pod naciskiem ciała;
   - osoby obsługujące kotły posiadają uprawnienia energetyczne typu „E", a nadzór typu „D";
   - palacz kotłowy wyposażony jest w odpowiednie ubranie robocze oraz ochrony osobiste (rękawice, okulary);
   - kotły są zabezpieczone za pomocą naczynia zbiorczego;
   - kotłownia posiada drożną wentylację nawiewną grawitacyjną;
   - kotłownia jest właściwie oświetlona za pomocą oświetlenia hermetycznego (skład opału, dojście do wysypiska żużlu);
   - wszystkie zawory opisane są za pomocą odpowiednich tabliczek;
   - pracownik obsługujący żuraw posiada odpowiednie uprawnienia;
2. Kotłownia wyposażona jest w:
   - komplet sprawnych urządzeń i narzędzi nawęglających,
   - sprawne przyrządy kontrolno-pomiarowe, tj. manometry i termometry, umieszczone w miejscach dostępnych dla obsługi kotłów,
   - dobre ujęcie wody (kran ze złączką oraz wąż do mycia posadzki),
   - oznakowane drogi ewakuacyjne,
   - schemat wyposażenia kotłowni oraz prawidłowe oznakowanie armatury,
   - aktualną instrukcję bezpiecznej obsługi kotłów oraz instrukcję ppoż., sprzęt ppoż. (taki jak gaśnice, koce azbestowe itp.),
   - wentylację grawitacyjną, stosowaną przy naturalnym ciągu kominowym,
   - wentylacją mechaniczną stosowaną w kotłach z podmuchem, tj. gdy ciąg kominowy jest sztuczny.

II. PODSTAWOWE CZYNNOŚCI PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY

1. Palacz powinien:
   - posiadać kwalifikacje dotyczące obsługi kotłów wodnych i parowych,
   - legitymować się zaświadczeniem o odbyciu szkolenia wstępnego ogólnego i stanowiskowego na danym stanowisku pracy,
   - mieć dobry stan zdrowia, pozwalający na wykonywanie powierzonej pracy, potwierdzony zaświadczeniem wydanym przez lekarza medycyny pracy,
   - mieć ukończone 18 lat.
2. Palacz zobowiązany jest:
   - do wykonywania pracy sumiennie, dokładnie, zgodnie z poleceniami i wskazówkami bezpośredniego zwierzchnika, tak by nie stwarzać zagrożeń wypadkowych,
   - wykonywać tylko prace wchodzące w zakres obowiązków palacza lub zlecone przez bezpośredniego zwierzchnika (zgodnie z aktualnie obowiązującymi zasadami i przepisami BHP i ppoż.),
   - zawsze dbać o higienę osobistą, schludny wygląd oraz o czystość całej kotłowni, dbać o powierzone wyposażenie,
   - nie stwarzać żadnych zagrożeń dla siebie i dla współpracowników,
   - przekazywać zmiany zmiennikowi, z jednoczesnym odnotowaniem uwag w „Księdze zmian".
3. Palacz odpowiada za zawinione awarie w kotłowni.
4. W razie zaistnienia sytuacji niewymienionej w instrukcji, obsługujący kocioł zobowiązany jest bezzwłocznie zawiadomić o tym bezpośredniego zwierzchnika i wysłuchać wytycznych do dalszego postępowania. Palacz może być pociągnięty do odpowiedzialności za nieprzestrzeganie zaleceń i instrukcji.
5. Każdy zaistniały wypadek przy pracy zobowiązany jest zgłaszać swojemu przełożonemu.
6. Przed podjęciem pracy palacz powinien sprawdzić:
   - czy wejście i kotłownia są należycie oświetlone,
   - czy na drzwiach jest zawieszona tabliczka z napisem zabraniającym wchodzenia i przebywania w kotłowni osobom nieupoważnionym,
   - czy jest zachowana drożność i szczelność przewodów wentylacyjnych,

a także:
   - przewietrzyć pomieszczenie kotłowni,
   - całkowicie otworzyć przepustnicę spalin w kotle przygotowanym do rozpalania ognia,
   - przewietrzyć kocioł poprzez otwarcie drzwiczek zapasowych i paleniskowych na co najmniej 5-10 minut,
   - dokonać wpisu do „Księgi zmian" swoich uwag na temat przygotowania kotła do rozpalania ognia.

III. CZYNNOŚCI PODCZAS OBSŁUGI KOTŁA

1. Palacz powinien:
   - kocioł wody napełnić wodą aż do przelania się wody przewodem sygnalizacyjnym w naczyniu zbiorczym instalacji c. o.,
   - kocioł parowy napełnić wodą nieco powyżej poziomu odpowiednio zaznaczonego na wodowskazie,
   - aparat wyrzutowy zalać wodą, której twardość nie powinna przekraczać 2 n,
   - ogień w kotle rozpalać po upewnieniu się, że jest on prawidłowo napełniony wodą i przy maksymalnym otwarciu przepustnicy powietrza w drzwiczkach paleniskowych oraz przy otwarciu przesłon w czopuchach; rozpalanie wykonywać powoli,
   - utrzymywać czas rozruchu kotła co najmniej przez 1 godz.,
   - żądaną wydajność kotła (temperatura wody na wylocie) uzyskać poprzez dostosowanie jej do potrzeb wielkości ciągu za kotłem,
   - poprawną pracę kotła uzyskiwać za pomocą ilości doprowadzanego powietrza, a nie za pomocą zasypywanego opału, tak prowadzić proces spalania opału, aby temperatura wody zasilającej i powrotnej była odpowiednia w stosunku do temperatury zewnętrznej i zgodna z zalecaną tabelą temperatur,
   - szybkość spalania opału regulować wielkością ciągu (otwierać i przymykać przepustnicę dymową); ilość powietrza dostającego się pod ruszt dostosować do ilości zasypywanego opału (czynić to za pomocą przymykania i otwierania drzwiczek popielnika), tak by uzyskać całkowite spalenie opału,
   - dostosować ilość dostarczanego opału do aktualnie potrzebnego ciepła, jeśli stosowana jest jako opał mieszanka węglowo-kokosowa, należy węgiel narzucać cienkimi warstwami na rozżarzony koks.

2. W przypadku konieczności włączenia do ruchu dodatkowego kotła powinien przede wszystkim:
   - sprawdzić poprawny stan techniczny kotła,
   - odkręcić zawory odcinające kocioł,
   - otworzyć przepustnicę dymową.
3. Ogień rozpalić pod kotłem zgodnie z obowiązującymi zasadami. W przypadku wyłączenia z ruchu jednego kotła powinien przede wszystkim:
   - przerwać zasypywanie opału i poczekać, aż opał w kotle wypali się,
   - usunąć pozostałości opału,
   - zamknąć zawory odcinające kocioł,
   - odpowiednio wyczyścić kocioł (komorę paleniskową oraz płomieniówki),
   - zamknąć przepustnicę dymową oraz sam kocioł, aby nie dopuścić do przedostania się niepotrzebnego powietrza do czopucha i pogorszenia się ciągu obok pracujących kotłów.

IV. CZYNNOŚCI ZAKAZANE

Palaczowi kotłów zabrania się:
- pobierania wody przez kurki spustowe,
- uruchamiania pompy niezalanej wodą,
- uruchamiania kotłów mających uszkodzenia lub zepsute urządzenia kontrolne albo zabezpieczające,
- rozpalania kotłów, gdy brak jest ciągu kominowego lub w przypadku złego stanu technicznego komina,
- zalewania płonącego w palenisku opału wodą,
- przenoszenia ciężarów większych od dopuszczalnych,
- używania w kotłowni lamp przenośnych o napięciu większym niż 24 V,
- tarasowania przejść i dróg ewakuacyjnych na terenie kotłowni i przed budynkiem,
- przechowywania w kotłowni przedmiotów nieprzeznaczonych do obsługi kotłów,
- przechowywania w kotłowni materiałów łatwo palnych, wybuchowych itp.,
- wchodzenia do zbiorników opału oraz do zbiorników żużlu,
- dopuszczania do tego, aby temperatura w kotle przekroczyła 95°C,
- włączania linii awaryjnej kablowej bez uprzedniego wyłączenia wszystkich silników,
- przekazywania zmiany podczas awarii kotła lub innych urządzeń bez doprowadzenia ich do stanu normalnego,
- stosowania metod pracy stwarzających zagrożenie dla zdrowia oraz życia swojego i współpracowników,
- wykonywania innych prac, niezwiązanych z obsługą kotła w jego bezpośrednim sąsiedztwie,
- spania lub wypoczywania w pozycji leżącej na terenie kotłowni,
- obsługiwania kotłów w stanie nietrzeźwym,
- wpuszczania do pomieszczeń kotłowni osób postronnych lub dopuszczania, aby te osoby obsługiwały kotły,
- opuszczania stanowiska pracy bez ważnych przyczyn i bez zawiadomienia o tym fakcie bezpośredniego przełożonego.

V. CZYNNOŚCI PO ZAKOŃCZENIU PRACY

1. Palacz powinien:
   - poinformować zmiennika o zauważonych mankamentach w działaniu kotła,
   - oczyścić kocioł po spalonym opale (czynność wykonywać codziennie przed rozpaleniem),
   - wykonywać czyszczenie wszystkich kanałów pionowych nie rzadziej niż raz na trzy dni.
2. Czyszczenie wykonywać szczotką drucianą. Obowiązkowe czynności to:
   - czyszczenie komory paleniskowej,
   - wybranie sadzy i popiołu z popielnika,
   - oczyszczenie kanałów kominowych przez wyczystki,
   - dokładne i szczelne zamknięcie wyczystek,
   - dokładne oczyszczenie stanowiska pracy, ułożenie narzędzi i przyrządów pomocniczych w wyznaczonych miejscach,
   - sprawdzenie, czy pozostawione stanowisko nie stwarza jakichkolwiek zagrożeń,
   - nieopuszczanie swojego stanowiska pracy przed zakończeniem dnia roboczego.

UWAGI DODATKOWE:
1. Jeżeli podczas palenia zabraknie wody w kotle, nie wolno do niego dolewać świeżej wody, lecz jak najszybciej usunąć cały rozpalony opał; po ostudzeniu dopełnić kocioł wodą i rozpocząć palenie od nowa (dolewanie wody do niewystudzonego kotła jest zabronione, gdyż może to spowodować pęknięcie samego kotła lub jego członów),
2. Jeżeli wystąpi niedostateczny ciąg kominowy, np. z powodu nieszczelności przestrzeni spalinowej kotła, czopucha lub komina, należy natychmiast usunąć nieszczelność,
3. Przy wystąpieniu niskiej wydajność kotła, np. z uwagi na niewłaściwą ilość dopływającego powietrza, należy natychmiast wyregulować dopływ powietrza,
4. W przypadku braku cyrkulacji wody w kotle i instalacji c.o. (np. zakręcone przy kotle zawory zasilające, powrotne albo urwany grzybek blokujący przepływ) należy odkręcić zawory, a w przypadku urwania się grzybka - wygasić kocioł i zmienić zawór.
5. Należy bezwzględnie sprawdzić ciśnienie wody w kotle na manometrze oraz wypływ z zaworu dwururowego (dwudrogowego) na rurce syfonowej manometru.
6. W przypadku stwierdzenia ubytków wody sprawdzić, czy nie przecieka kocioł lub instalacja grzewcza.
7. W przypadku przekroczenia temperatury wody ponad 95 C, przytłumić proces palenia opału lub całkowicie wygasić kocioł.
8. W przypadku „zawieszenia się" temperatury na skutek braku cyrkulacji wody, sprawdzić przyczynę tego stanu rzeczy i mankament usunąć, a jeżeli nie jest to możliwe, zawiadomić o tym fakcie nadzór kotłowni.
9. Jeżeli nastąpi zjawisko „unikania" pary przez aparat wyrzutowy przy nieprzekraczaniu ciśnienia dopuszczalnego, należy:
   - przytłumić palenie opału w kotle, aby ciśnienie pary obniżyć do „0",
   - odkręcić zawór pod lejkiem aparatu wyrzutowego, zalać aparat, zakręcić i uruchomić kocioł.
10. Zakończenie sezonu palenia i wygaszenie kotła następuje na polecenie bezpośredniego przełożonego.
11. Po skończonym sezonie palenia kocioł należy dokładnie wyczyścić, kotłownię posprzątać i odpowiednio zabezpieczyć.
12. Na okres letni nie należy spuszczać wody z kotła.

VI. POSTĘPOWANIE W RAZIE AWARII

Wyłączyć kocioł w przypadku:
- pęknięcia instalacji lub zaistnienia przecieków,
- pęknięcia kotła,
- innej awarii czy katastrofy w budynku kotłowni.

INSTRUKCJA BHP
ZASAD BEZPIECZEŃSTWA EKSPLOATACJI URZĄDZEŃ I INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH

I. UWAGA OGÓLNA

Instalacje i urządzenia elektryczne powinny być tak wykonane i eksploatowane, aby nie narażały pracowników na porażenie prądem elektrycznym, przepięcia atmosferyczne, szkodliwe oddziaływanie pól elektromagnetycznych oraz nie stanowiły zagrożenia pożarowego, wybuchowego i nie powodowały innych szkodliwych skutków

II. ZASADY BEZPIECZEŃSTWA EKSPLOATACJI URZĄDZEŃ I INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ

Zasady bezpieczeństwa eksploatacji urządzeń i instalacji elektryczne! polegają na:

1. Spełnieniu wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy określonych w Polskich Normach i właściwych przepisach dotyczących projektowania, budowy oraz eksploatacji przez cały okres użytkowania.
2. Prawidłowym usytuowaniu urządzeń I bezkolizyjnym prowadzeniu instalacji elektrycznej zgodnie z odpowiednimi wymaganiami przepisów budowlanych, wodociągowych itp.
3. Przyjmowaniu urządzeń i instalacji elektrycznych do eksploatacji, nowych jak i po remoncie, zgodnie ze szczegółowymi przepisami w tym zakresie.
4. Prowadzeniu eksploatacji urządzeń i instalacji elektrycznych wyłącznie przez osoby odpowiednio przeszkolone o sprawdzonych okresowo kwalifikacjach.
5. Zachowaniu szczególnych warunków bezpieczeństwa przed porażeniem prądem elektrycznym.
6. Zachowaniu szczególnych warunków bezpieczeństwa pożarowego w zakresie projektowania i doboru urządzeń i instalacji elektrycznych w zależność i od zagrożeń pożarowych i wybuchowych.
7. Zachowaniu bezpieczeństwa obsługi i otoczenia, wymagań ochrony środowiska oraz oddziaływania pola elektromagnetycznego.
8. Zabezpieczeniu przed przepięciami łączeniowymi i atmosferycznymi.
9. Zabezpieczeniu przed możliwością powstania pożaru i innych uszkodzeń mechanicznych czy technologicznych.
10. Stosowaniu wszelkiego rodzaju bezpieczników spełniających wymagania PN dla danego typu urządzenia i instalacji elektrycznej oraz odłączników, wyłączników i zabezpieczeń.
11. Zabezpieczeniu przed dostępem osób postronnych, urządzeń i instalacji elektrycznej.
12. Oznaczeniu odpowiednimi tablicami ostrzegawczymi, urządzeń i instalacji elektrycznych, na których w zasięgu człowieka może pojawiać się napięcie.
13. Ciągłej dostawie energii elektrycznej zgodnie z wymaganymi parametrami technicznymi.
14. Określeniu stanu technicznego urządzeń i instalacji elektrycznych potwierdzanego pomiarami stanu izolacji, skuteczności zerowania lub skuteczności działania innych zabezpieczeń przeciwporażeniowych i przeciwpożarowych.
15. Kontroli stanu technicznego zabezpieczeń przeciwzwarciowych, przeciążeniowych, przepięciowych i innych, wykonanego przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia.
16. Stosowaniu rozdzielonych i indywidualnie zabezpieczanych obwodów dla poszczególnych instalacji elektrycznych (oświetlenie, przyłącza siłowe, itp.).
17. Stosowaniu zerowania lub uziemienia dla urządzeń elektrycznych.
18. Prowadzeniu i aktualizowaniu dokumentacji techniczno - eksploatacyjnej urządzeń i instalacji.
19. Opracowaniu szczegółowej instrukcji eksploatacji urządzenia elektrycznego i aktualnego schematu sieci elektrycznej. (Schematy połączeń elektrycznych muszą znajdować się na każdej tablicy rozdzielczej).
20. Prowadzeniu Książki eksploatacji urządzenia lub instalacji elektrycznej wg odrębnych przepisów.

III. PRZY EKSPLOATACJI URZĄDZEŃ I INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ ZABRANIA SIĘ:

1. Podejmować pracy osobom nieuprawnionym.
2. Użytkowania urządzeń i instalacji niezgodnych z wymaganiami bezpieczeństwa porażeniowego, pożarowego i wybuchowego oraz instalacji prowizorycznych.
3. Stosować prowizoryczne naprawy (bezpieczników) przy obsłudze instalacji elektrycznej.
4. Przekraczania określonych parametrów pracy urządzenia lub instalacji elektrycznej określonych w dokumentacji techniczno-eksploatacyjnej lub instrukcji obsługi.
5. Stosowania urządzeń i instalacji elektrycznej bez ważnych i wymaganych przeglądów i pomiarów spełniających wymagania techniczno - eksploatacyjne.
6. Użytkowania urządzeń i instalacji elektrycznej niesprawnych technicznie.
7. Pozostawiania swobodnego dostępu do urządzeń i instalacji elektrycznych osobom postronnym.
8. Pozostawiania bez dozoru urządzeń elektrycznych pracujących.

IV. UWAGI KOŃCOWE

1. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowej pracy urządzenia lub złego stanu instalacji elektrycznej urządzenie lub instalację elektryczną odłączyć od zasilania i zabezpieczyć przed ponownym załączeniem.
2. Wszelkie nieprawidłowości w pracy urządzenia i instalacji elektrycznej zgłaszać swemu przełożonemu odpowiedzialnemu za eksploatację.

Uwaga! Obsługa urządzeń i instalacji elektrycznych jest niebezpieczna dla osób nie uprawnionych!

INSTRUKCJA BHP
PRZY OBSŁUDZE SPALINOWEJ KOSIARKI DO TRAWY

I. UWAGI OGÓLNE

Do samodzielnej obsługi kosiarki może przystąpić pracownik pełnoletni legitymujący się:
a. przeszkoleniem
   - wstępnym, ogólnym i instruktażem stanowiskowym bhp,
   - w zakresie ochrony ppoż.,
b. dobrym stanem zdrowia, potwierdzonym zaświadczeniem lekarskim lekarza medycyny pracy,
c. wypoczęty, trzeźwy.

Uwaga:
Kosiarki nie może obsługiwać pracownik używający leki opóźniające reakcję.

II. PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY

Pracownik powinien:
1. Szczegółowo zapoznać się ze stanowiskową instrukcją bhp.
2. Ubrać się w odzież roboczą i ochronną przewidzianą do użycia na stanowisku pracy (ubranie robocze bez luźno zwisających elementów, rękawice ochronne, odpowiednie obuwie na nie śliskich podeszwach), zdjąć z rąk wszystkie zbędne przedmioty (zegarki, biżuteria itp).
3. Sprawdzić stan wyposażenia technicznego kosiarki w tym:
   a. czy wszystkie nakrętki, śruby i inne elementy są dobrze dokręcone, nieuszkodzone i nie zużyte,
   b. zużyte lub uszkodzone noże, sworznie czy śruby należy wymienić na nowe oryginalne części zamienne,
   c. czy silnik jest w należytym stanie technicznym. Należy sprawdzić czy sprężyna regulacji obrotów silnika, dźwignia regulacji obrotów silnika i inne części , które decydują o podwyższeniu obrotów silnika są we właściwym stanie, czy nie dokonywano przy nich regulacji by podwyższyć obroty silnika,
   d. czy w misce olejowej silnika jest wystarczająca ilość oleju, w miarę potrzeby należy uzupełnić niedobór,
   e. czy kabel i fajka świecy zapłonowej są w dobrym stanie technicznym,
   f. czy świeca nie musi być wymieniona ze względu na jej zużycie,
   g. czy filtr powietrza jest czysty - w razie potrzeby należy go oczyścić,
   h. czy tłumik nie jest uszkodzony, jeśli jest należy bezwzględnie wymienić go na nowy,
   i. czy pojemnik na trawę jest nieuszkodzony, czy nie ma zapchanych kratek wentylacyjnych,
   j. czy silnik i rura wydechowa nie są zanieczyszczone trawą, liśćmi, tłuszczem, czy resztkami paliwa.

W razie stwierdzenia, że tak jest należy niezwłocznie oczyścić ww. części, by nie dopuścić do ewentualnego zapłonu kosiarki.

UWAGA
W razie stwierdzenia jakichkolwiek uszkodzeń, czy usterek nie wolno podejmować pracy. Należy niezwłocznie powiadomić o tym bezpośredniego przełożonego w celu szybkiej ich likwidacji. Dopiero po upewnieniu się, że zostały one usunięte pracownik może przystąpić do wykonania zadania.

Po wykonaniu powyższych czynności pracownik może przystąpić do uruchamiania urządzenia po uprzednim nalaniu paliwa do zbiornika kosiarki. Podczas wykonywania tej czynności istnieje duże zagrożenie pożarowe. Bezwzględnie należy przestrzegać następujących zaleceń:
   a. stosować benzynę bezołowiową,
   b. paliwo wlewać na wolnym powietrzu, przy wyłączonym, wychłodzonym silniku,
   c. nie wdychać oparów i gazów.

   Zabronione jest:
   - używanie otwartego ognia, palenie papierosów,
   - dolewanie paliwa podczas pracy silnika, czy też przed jego ostygnięciem,
   - przechowywanie paliwa w nieatestowanych pojemnikach,

   d. nie napełniać zbiornika do pełna. Należy pozostawić minimum 15 mm od górnej krawędzi zbiornika,
   e. zamknąć zbiornik korkiem,
   f. jeśli doszło do przepełnienia zbiornika (przelania) należy dokładnie usunąć rozlane paliwo.

III. PODCZAS PRACY

1. Ściśle stosować się do zaleceń:
   a. stanowiskowej instrukcji bhp,
   b. Dokumentacji Techniczno-Ruchowej,
   c. poleceń i wskazówek przełożonych.
2. Sprawdzić, czy uruchomienie maszyny nie stworzy zagrożeń wypadkowych.
   a. trawnik oczyścić z kamieni, kawałków drewna, drutu i innych obcych przedmiotów,
   b. usunąć wszystkie zwisające gałęzie by uniknąć zranienia oczu,
   c. sprawdzić, czy w niedalekiej okolicy pracy kosiarki nie znajdują się osoby postronne, zwierzęta,
   d. koszenie trawy wykonywać tylko przy dobrej widoczności,
   e. nie wolno kosić trawy mokrej ze względu na niebezpieczeństwo pośliźnięcia się.

3. Podczas wykonywania pracy koncentrować całą swoją uwagę wyłącznie na czynnościach wykonywanych. Pracować z szybkością odpowiadającą naturalnemu rytmowi pracy tzn. z prędkością kroczenia.
4. Jeśli pracownik kosi trawę z założonym pojemnikiem na ściętą trawę przed koszeniem winien sprawdzić, czy osłona wylotu dokładnie zakrywa otwór wylotowy kosiarki.
5. Jeśli koszenie wykonywane jest bez pojemnika wykonujący koszenie winien sprawdzić czy osłona dokładnie zakrywa otwór wylotowy do trawy.
6. Należy zawsze wyłączyć kosiarkę przed przemieszczeniem jej w inne miejsce koszenia, lub przed opróżnieniem pojemnika na skoszoną trawę.
7. W razie konieczności opuszczenia swojego stanowiska pracy pracownik zobowiązany jest zatrzymać obsługiwaną maszynę.
8. Zabronione jest:
   - koszenie trawy na brzegach strumyków, rowów, stawów czy rzek,
   - koszenie trawy z nieosłoniętym otworem wylotowym trawy (za pomocą pojemnika, czy też osłony),
9. Podczas koszenia na zboczach kąt pochylenia kosiarki nie może przekroczyć 15 stopni. Koszenie należy wykonywać w poprzek zbocza nigdy w górę czy w dół.
10. Bezwzględnie należy wyłączyć silnik kosiarki jeśli:
    - odchodzi się od niej,
    - przy zdejmowaniu i zakładaniu pojemnika do trawy,
    - przed dolewaniem paliwa (wystudzić silnik przed wykonaniem tej czynności),
    - przed regulacją wysokości cięcia,
    - przed przemieszczaniem kosiarki w inne miejsce,
    - przed oczyszczaniem kosiarki,
    - przy zapchaniu się kanału wyrzucającego trawę,
    - jeśli wystąpi zjawisko wibracji silnika - bezwzględnie przed ponownym uruchomieniem kosiarki zasięgnąć porady fachowca,
    - przy wymianie koła,
    - przy demontażu noża,

Uwaga:
Podczas wykonywania tej czynności pracownik bezwzględnie musi użyć rękawic ochronnych by uniknąć urazów.
- przy wykonywaniu wszelkich prac konserwacyjnych,
- w razie kolizji z przeszkodą (np. kamień). W takim przypadku należy:

a. odczekać do czasu zatrzymania się noża kosiarki,
b. odłączyć świecę zapłonowa przez wyciągnięcie ,,fajki",
c. jeśli kosiarka jest z zapłonem elektrycznym należy wyciągnąć kluczyk,
d. sprawdzić, czy nastąpiło uszkodzenie kosiarki. Jeśli tak - oddać do autoryzowanego punktu napraw.

W razie wątpliwości co do obsługi urządzenia, pracownik winien zwrócić się do przełożonego lub przeszkolonych fachowców o szczegółowe instrukcje. Pracę może podjąć ponownie po usunięciu wątpliwości i (najlepiej) pod fachowym dozorem przełożonego.

Pracownikowi nie wolno:

a. stosować niebezpieczne metody pracy, tak, by stwarzać zagrożenia dla siebie, czy otoczenia,
b. nie stosować się do szczegółowych instrukcji i zaleceń przełożonych,
e. pracowania bez nakazanych ochron osobistych,
f. usuwać osłon czy znaków zabezpieczających,
g. naprawiać samodzielnie maszynę,
h. dopuszczać do pracy na swoim stanowisku pracy jakichkolwiek osób bez wiedzy przełożonego,
i. przeszkadzać innym w pracy,

IV. PO ZAKOŃCZENIU PRACY

a. wyłączyć kosiarkę,
b. dokładnie oczyścić urządzenie,
c. oczyścić używane ochrony osobiste i odłożyć je na stałe miejsce ich przechowywania,
d. przekazać informacje o stanie zaawansowania wykonywanych prac swojemu bezpośredniemu przełożonemu.

Uwagi dodatkowe:

Obsługujący kosiarkę powinien:
1. Szanować i dbać o powierzone mu urządzenie.
2. Nie stwarzać żadnych zagrożeń dla siebie i osób, czy też zwierząt będących w pobliżu pracy kosiarki.
3. Przestrzegać zasady i przepisy ujęte w niniejszej instrukcji, gdyż niestosowanie się do ich zaleceń może spowodować pociągnięcie pracownika do odpowiedzialności.

W razie wątpliwości co do prawidłowości swoich działań, czy też prawidłowości pracy kosiarki pracownik winien zwrócić się o dodatkowe wskazówki do bezpośredniego przełożonego.

INSTRUKCJA BHP
DLA OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA ZIMOWE UTRZYMANIE OBIEKTÓW

I. UWAGI OGÓLNE

Do samodzielnej pracy przy utrzymaniu zimowym budynków (odśnieżanie dachów, usuwanie nawisów śnieżnych i sopli lodowych) może przystąpić pracownik, który posiada:
1. Wymagane przepisami szkolenia z zakresu bhp i p. ppoż.,
2. Badania lekarskie wstępne i okresowe obowiązujące dla stanowiska.

Pracownik powinien być:
1. Trzeźwy, wypoczęty,
2. Ubrany w odzież roboczą (kurtkę i spodnie ocieplane oraz odpowiednie obuwie robocze – z podeszwą przeciwpoślizgową; na rękach winien mieć rękawice ocieplane, na głowie kask ochronny),
3. Zabezpieczony w odpowiedni do rodzaju wykonywanych prac sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości, taki jak szelki bezpieczeństwa z pasem biodrowym czy szelki bezpieczeństwa z linką bezpieczeństwa przymocowaną do stałych elementów konstrukcji.
4. Wysłuchać poleceń bezpośredniego przełożonego dotyczących przebiegu bezpiecznej pracy danego dnia roboczego, prawidłowego wykonywania zadań (według wypełnionego polecenia wykonania pracy szczególnie niebezpiecznej),
5. Przygotować odpowiednio stanowisko pracy:
   - sprawdzić stan techniczny konstrukcji lub urządzeń, na których mają być wykonywane prace (w tym stan techniczny używanych drabin oraz stałych elementów konstrukcji i urządzeń służących do mocowania linek bezpieczeństwa, ich stabilność, wytrzymałość na przewidywane obciążenia, a także zabezpieczenia na wypadek nieprzewidzianych zmian położenia),
   - przygotować i jednocześnie sprawdzić stan sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości,
   - zapewnić odpowiednie oznakowanie miejsca wykonywanej pracy w tablice ostrzegawcze i informacyjne oraz wyznaczyć strefę niebezpieczną.

II. CZYNNOŚĆI PRACOWNIKA PODCZAS REALIZOWANIA PRACY

Pracownik powinien:
1. Powierzone zadania wykonywać dokładnie, zgodnie z zaleconymi zasadami i przepisami, a także z zaleceniami bezpośredniego przełożonego; wszystkie czynności winny być wykonywane tak, by nie stwarzały zagrożeń zarówno dla wykonującego je, jak i dla współpracowników czy też osób postronnych;
2. Koncentrować całą swoją uwagę na wykonywanych czynnościach;

Zabronione są:
1. Praca, gdy pracownik nie ma do niej odpowiednich uprawnień i przeszkolenia;
2. Praca, gdy są przeciwwskazania lekarskie do jej wykonywania;
3. Stosowanie niebezpiecznych metod pracy na dachach:
4. Praca o zmroku, jeżeli nie jest zapewnione odpowiednie oświetlenie, oraz w razie wystąpienia złych warunków atmosferycznych, takich jak burza czy wiatr z prędkością przekraczającą 10 m/s, czy też gęsta mgła, opady deszczu czy gołoledź;
5. Wykonywanie gwałtownych ruchów, podchodzenie na skraj dachu
6. Stosowanie drabin nieodpowiadających normom bezpieczeństwa;
7. Picie alkoholu, wykonywanie pracy pod wpływem alkoholu
8. Stwarzanie sytuacji, które mogą skutkować zagrożeniami.

III. CZYNNOŚCI PO ZAKOŃCZENIU PRACY

1. Sprawdzić, czy wszystkie ochrony osobiste są nieuszkodzone; jeżeli istnieje taka potrzeba, zużyte wymienić,
2. Wszystkie zauważone niedogodności zgłosi bezpośredniemu przełożonemu celem ich niezwłocznego usunięcia.

W przypadku zaistnienia wypadku:
1. Udzielić poszkodowanemu pierwszej pomocy,
2. W razie potrzeby wezwać pomoc lekarską,
3. Powiadomić przełożonego.

UWAGA
1. W razie wątpliwości co do zachowania warunków bezpieczeństwa pracy pracownik ma prawo przerwać pracę i zwrócić się do przełożonego o wyjaśnienie sytuacji.
2. W przypadku znalezienia się wobec bezpośredniego niebezpieczeństwa pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy. Pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia, nie może jednak odmówić podjęcia innej, równorzędnej pracy, gdy usunięcie zagrożenia przy poprzednio wykonywanej pracy nie jest możliwe.

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego
w Oleszycach

ul. Zielona 1, 37-630 Oleszyce
tel.16 631 50 55, e-mail: zs@eoleszyce.pl, www.zsckroleszyce.pl

Załącznik nr 3
do Zarządzenie Nr 19/2023
z dnia 14 lipca 2023 r.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY PRZEDMEDYCZNEJ UCZNIOM ZSCKR W OLESZYCACH

1. Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym (t.j. z 2022 r., poz. 1720);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. z 2020 r., poz. 1604);

2. Cel procedury:

Przeżycie osób poszkodowanych po wypadku zależy od jak najszybszego udzielenia pomocy medycznej i właściwej organizacji transportu do szpitala. Stosowanie tej pomocy wymagane jest w przypadku, gdy u poszkodowanego występują:

- zaburzenia w oddychaniu (bezdech),
- zatrzymanie krążenia,
- krwotok,
- wstrząs pourazowy.

Procedura ma na celu zapewnienie właściwej opieki poszkodowanemu poprzez udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej w stanie nagłego zagrożenia zdrowia lub życia ucznia.

3. Zakres procedury:

Procedura dotyczy zasad i zakresu podejmowanych czynności w celu ratowania życia ucznia przed wezwaniem i pojawieniem się fachowej pomocy medycznej.

Pierwsza pomoc przedmedyczna to pomoc w stanie nagłego zagrożenia zdrowia lub życia ucznia szkoły. Polega przede wszystkim na wezwaniu pogotowia ratunkowego oraz wykonaniu czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, w tym również z wykorzystaniem wyrobów medycznych oraz produktów leczniczych wydawanych bez przepisu lekarza, dopuszczonych do obrotu w Polsce.

4. Instrukcja udzielania pierwszej pomocy:

- W miarę możliwości wykazać się opanowaniem i zdrowym rozsądkiem, gdyż jest to podstawą skuteczności i sprawno0ści jego działania;
- Zabezpieczyć miejsce wypadku przed ewentualnymi dalszymi zagrożeniami (np. wyłączenie urządzeń elektrycznych);
- Dokonać oceny stanu poszkodowanego;
- Podjąć działania związane z udzielaniem pierwszej pomocy np.: rozpocząć sztuczne oddychanie, zewnętrzny masaż serca, zatamowanie krwotoku, ułożenie poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej, zabezpieczenie poszkodowanego przed pogłębieniem wstrząsu, wezwać pogotowie ratunkowe;
- Udzielanie pierwszej pomocy kontynuować do czasu przybycia fachowego personelu medycznego;
- Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem (opiekunem prawnym) ucznia lub lekarza

- W sytuacji udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno - wychowawczo - opiekuńcze z grupą uczniów jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów;
- W razie urazów (skaleczenie, otarcia, zasiniaczenia) niewymagających udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej i niepowodujących staniu nagłego zagrożenia zdrowia lub życia ucznia, nauczyciel, za zgodą rodzica, może dokonać niezbędnych czynności mających na celu pomoc uczniowi;
- O każdym przypadku wystąpienia urazu nauczyciel, pod opieką którego uczeń się znajduje, zawiadamia w dniu zdarzenia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz dyrektora szkoły;
- Uraz nie stanowi wypadku.

5. Sposób udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach:

Przenoszenie poszkodowanego

Ciężko poszkodowanego należy przenieść w taki sposób, aby nie sprawiać bólu i nie spowodować pogorszenia jego stanu. Przenosić powinny trzy osoby ustawione z jednej strony lub dwie osoby i trzecia ze strony przeciwnej pośrodku. Przyklękają na lewe kolano i wsuwają obie dłonie pod ciało poszkodowanego: jedna osoba - pod głowę i plecy, druga - pod krzyż i miednicę, trzecia pod uda i podudzia, przy czym jednocześnie podnoszą do góry celem przeniesienia w bezpieczne miejsce.

Opatrywanie ran

Udzielający pierwszej pomocy powinni zadbać o swoje bezpieczeństwo, gdyż każda rana może być źródłem zakażenia. Przede wszystkim należy używać rękawic (np. gumowych). Rany nie wolno przemywać wodą, środkami leczniczymi, zasypywać proszkami i smarować maściami, gdyż utrudnia to gojenie. Przenoszony brud z powierzchni skóry do rany może wywołać zakażenie. Na ranę nakładamy wyjałowioną gazę, której nie należy dotykać rękami na powierzchni, a tylko chwytać za jej obrzeża, i owijamy bandażem. Oczyszczenie ran z brudu, ziemi itp. należy do lekarza.

Sztuczne oddychanie

Przy podejrzeniu urazu kręgosłupa (np. po upadku z wysokości) można wykonywać tylko trzecią i czwartą spośród poniższych czynności.

1. Upewnij się, czy poszkodowany leży na twardej, równej powierzchni. Sprawdź, czy w ustach nie ma ciał obcych.
2. Odchyl głowę poszkodowanego do tyłu – trzymając jedną dłoń na jego czole, drugą chwytając podbródek.
3. Zaciśnij skrzydełka nosa za pomocą kciuka palca wskazującego. Weź głęboki wdech. Obejmij szczelnie jego usta. Wykonując szybki wydech, wdmuchnij powietrze do jego dróg oddechowych. Gdy zauważysz, że klatka poszkodowanego unosi się, odejmij usta, przystaw ucho do jego ust, aby usłyszeć szmer wychodzącego powietrza. Kiedy klatka piersiowa opadnie, kontynuuj sztuczne oddychanie.

Masaż serca

1. Połóż chorego na twardym podłożu na plecach.
2. Wymacaj dolny koniec mostka. Połóż nasadę dłoni w odległości dwóch palców powyżej tego miejsca.
3. Połóż na dłoni drugą rękę, palce powinny być uniesione. Pochyl się do przodu, tak by twoje barki znajdowały się nad mostkiem chorego. Ręce trzymaj wyprostowane.
4. Uciskaj klatkę piersiową na 4-5 cm. Wykonaj to 15 razy w tempie szybszym niż jeden ucisk na

sekundę (licz równo do trzech i na raz uciskaj).
5. Wykonaj dwa oddechy metodą usta-usta.

Jedna osoba reanimująca: Powtarzaj cykl: 15 ucisków i 2 wdechy dopóki poszkodowany nie okaże odznak życia lub nie przybędzie pomoc.
Dwie osoby reanimujące: Pierwsza prowadzi sztuczne oddychanie, druga – masaż serca. Według schematu 5 ucisków 1 oddech.

Zranienie

1. Zatrzymaj krwotok z rany poprzez uciśnięcie miejsca krwawienia za pomocą jałowego opatrunku.
2. Oczyść ranę z ziemi i drobnych ciał obcych.
3. Umyj ranę wodą z mydłem, przemyj środkiem dezynfekującym.
4. Załóż jałowy opatrunek, zbliżając brzegi rany.
5. Zabandażuj ranę.
6. W razie potrzeby skonsultuj się z lekarzem (profilaktyka przeciwtężcowa).
7. Dużych przedmiotów znajdujących się w ciele nie usuwaj z rany; unieruchom je i pozostaw do czasu przyjazdu zespołu ratownictwa medycznego.
8. Nie przenoś poszkodowanego.

Złamanie

1. Unieruchom kończynę.
2. Złamaną rękę podwieś na chuście lub bandażu.
3. Złamaną nogę połóż na deseczce i unieruchom bandażem lub stabilizuj mocując ją do zdrowej nogi za pomocą bandaża.
4. Jeśli złamanie jest otwarte, opatrz ranę za pomocą jałowego opatrunku z gazy lub czystego ubrania; pamiętaj, aby nie wciskać do środka odłamków kostnych.
5. Jeśli zajdzie taka potrzeba, wezwij zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112.

Zwichnięcie

1. Przyłóż zimny okład na zwichnięty staw.
2. Unieruchom w pozycji, jaką wybierze sobie poszkodowany.
3. W razie silnego bólu podaj leki przeciwbólowe.
4. Jeśli zajdzie taka potrzeba, wezwij zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112.

Krwotok z rany

1. Jeżeli posiadasz jałowy opatrunek, załóż go na ranę, jeśli nie, wykorzystaj np. czyste ubranie.
2. Zastosuj miejscowy ucisk na ranę.
3. Unieś zranioną kończynę powyżej tułowia.
4. Jeśli zajdzie taka potrzeba, wezwij zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112.

Omdlenie

1. Ułóż poszkodowanego na plecach z nogami uniesionymi wyżej niż tułów.
2. Zastosuj zimne okłady na głowę i szyję.

3. Jeżeli utrata świadomości lub splątanie (utrudniony kontakt słowny z poszkodowanym) przedłuża się, wezwij zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112.

Uraz kręgosłupa

1. Jeśli poszkodowany jest przytomny, ale podejrzewasz uraz kręgosłupa, nie ruszaj go.
2. Pozostaw go w pozycji zastanej, unikaj przenoszenia poszkodowanego.
3. Wezwij zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112.
4. Jeżeli zajdzie potrzeba przeniesienia chorego, możesz to zrobić tylko przy użyciu noszy lub szerokiej deski, nie zmieniając ułożenia ciała poszkodowanego.

Porażenie prądem

1. Nie dotykaj osoby porażonej prądem, zanim nie odłączysz źródła prądu.
2. Odłącz bezpieczniki (korki), wyjmij z gniazdka wtyczkę urządzenia elektrycznego, które spowodowało porażenie.
3. Zabezpiecz siebie przed porażeniem (użyj do tego np. drewnianego kija, włóż gumowe rękawice).
4. Sprawdź stan poszkodowanego – czy jest przytomny, czy oddycha.
5. Wezwij zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112.
6. Jeśli poszkodowany nie oddycha prawidłowo, wykonaj 30 uciśnięć klatki piersiowej, 2 oddechy ratownicze, kontynuuj uciskanie klatki piersiowej i oddechy ratownicze w sekwencji 30:2 lub jedynie uciskanie klatki piersiowej z częstością 100 – 120/min.
7. Jeśli poszkodowany jest nieprzytomny, ale oddycha prawidłowo, ułóż go w pozycji bezpiecznej.
8. Załóż opatrunek na oparzone miejsce.
9. Pozostań z poszkodowanym do czasu przybycia zespołu ratownictwa medycznego.

Oparzenia

1. Jeśli zajdzie taka potrzeba, wezwij straż pożarną, dzwoniąc pod numer alarmowy 112 lub 998.
2. W przypadku oparzenia dróg oddechowych niezwłocznie wezwij zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112.
3. Jeśli oparzona jest ręka, zdejmij biżuterię – zanim narastający obrzęk to uniemożliwi.
4. Ochładzaj oparzoną część ciała polewając ją czystą wodą o temperaturze ok. 20°C od 10 do 20 minut.
5. Zabezpiecz oparzoną część ciała jałowym opatrunkiem.
6. W razie silnego bólu podaj leki przeciwbólowe.
7. W przypadku oparzeń chemicznych natychmiast usuń zanieczyszczone ubranie (przed rozpoczęciem polewania wodą). Jeśli ubranie jest wtopione w ciało, nie zrywaj go, tylko wytnij ubranie wokół rany.
8. Jeśli oparzenie jest rozlegle, wezwij zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112.

Krwawienie z nosa

1. Posadź poszkodowanego z głową lekko pochyloną do przodu tak, aby nie połykał napływającej krwi.
2. Poszkodowany powinien oddychać ustami.
3. Na kark i czoło przyłóż zimy okład, np. ręcznik nasączony zimną wodą lub kostki lodu owinięte w materiał. Pamiętaj, aby co kilka minut wymieniać zimny okład.

4. Przyłóż do nosa gazik lub chusteczkę, uciśnij krwawiące nozdrze i utrzymuj ucisk przez ok 10 minut.
5. Jeśli krwotok z nosa jest silny, nie ustępuje po wykonaniu wymienionych czynności (trwa dłużej niż 15 – 20 minut) lub doszło do urazu głowy, szyi albo gdy występują zaburzenia świadomości, należy wezwać zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112.

Ciało obce w drogach oddechowych

1. Zachęcaj poszkodowanego do kaszlu.
2. Jeśli kaszel staje się nieefektywny, pochyl go do przodu i wykonaj do 5 energicznych uderzeń nadgarstkiem między łopatkami, stojąc za poszkodowanym.
3. Jeśli to nie spowoduje usunięcia ciała obcego, stań blisko za poszkodowanym, pochyl go do przodu, przyłóż swoje splecione ręce w okolice nadbrzusza i dynamicznie uciskaj do 5 razy jego nadbrzusze (w okolicy połowy odległości pomiędzy pępkiem a końcem mostka).
4. Jeśli te czynności nie spowodują usunięcia ciała obcego z dróg oddechowych, kontynuuj uderzenia między łopatkami na przemian z uciśnięciami nadbrzusza.
5. Jeśli poszkodowany straci przytomność:

- bezpiecznie ułóż go na ziemi,
- wezwij zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112, rozpocznij resuscytację krążeniowo-oddechową w sekwencji: 30 uciśnięć klatki piersiowej, 2 oddechy ratownicze kontynuuj uciskanie klatki piersiowej i oddechy ratownicze w sekwencji 30:2 lub jedynie uciskanie klatki piersiowej z częstością 100 – 120/min.

Poszkodowany w wypadku komunikacyjnym

1. Zabezpiecz miejsce zdarzenia.
2. Pamiętaj o własnym bezpieczeństwie.
3. Sprawdź czy poszkodowani potrzebują pomocy i ewentualnie ilu ich jest.
4. Określ swoją lokalizację np.: poprzez słupki drogowe.
5. Wezwij zespół ratownictwa medycznego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112.
6. Postępuj dalej zgodnie z instrukcjami dyspozytora medycznego.

6. Postanowienia końcowe:

W przypadku podejrzenia choroby ucznia niewymagającej udzielenia pierwszej pomocy przedlekarskiej (gorączka, kaszel, katar, wysypka itp.) nauczyciel niezwłocznie powiadamia rodziców (opiekunów) ucznia i informuje ich o konieczności odebrania dziecka ze szkoły.

Zespół Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
w Oleszycach
ul. Zielona 1, 37-630 Oleszyce
NIP: 793-12-68-079 R: 651498616
tel. 016 631 50 55

Dyrektor
dr Maria Baran